

RAAD VAN STATE

afdeling Wetgeving

advies 77.654/3
van 14 mei 2025

over

een ontwerp van besluit van de Regering van de Duitstalige
Gemeenschap ‘zur Abänderung verschiedener Bestimmungen im
Psychiatriebereich’

Op 15 april 2025 is de Raad van State, afdeling Wetgeving, door de Minister van Gezin, Sociale Aangelegenheden, Huisvesting en Gezondheid van de Regering van de Duitstalige Gemeenschap verzocht binnen een termijn van dertig dagen een advies te verstrekken over een ontwerp van besluit van de Regering van de Duitstalige Gemeenschap ‘zur Abänderung verschiedener Bestimmungen im Psychatriebereich’.

Het ontwerp is door de derde kamer onderzocht op 6 mei 2025. De kamer was samengesteld uit Jeroen VAN NIEUWENHOVE, kamervoorzitter, Koen MUYLLE en Elly VAN DE VELDE, staatsraden, Bruno PEETERS, assessor, en Annemie GOOSSENS, griffier.

Het verslag is uitgebracht door Katrien DIDDEN, auditeur.

Het advies, waarvan de tekst hierna volgt, is gegeven op 14 mei 2025.

*

1. Met toepassing van artikel 84, § 3, eerste lid, van de wetten op de Raad van State, gecoördineerd op 12 januari 1973, heeft de afdeling Wetgeving zich toegespitst op het onderzoek van de bevoegdheid van de steller van de handeling, van de rechtsgrond, alsmede van de vraag of aan de te vervullen vormvereisten is voldaan.

*

STREKKING VAN HET ONTWERP

2. Het voor advies voorgelegde ontwerp van besluit van de Regering van de Duitstalige Gemeenschap strekt in hoofdzaak tot wijziging van het koninklijk besluit van 10 juli 1990 ‘houdende vaststelling van de normen voor de erkenning van initiatieven van beschut wonen ten behoeve van psychiatrische patiënten’ (hierna: het koninklijk besluit van 10 juli 1990) (artikelen 1 tot 10 van het ontwerp).

Zo worden het opschrift en een aantal bepalingen van dat koninklijk besluit gewijzigd om gewag te maken van woonstructuren voor beschut wonen voor personen met behoefte aan psychische ondersteuning (in plaats van initiatieven van beschut wonen ten behoeve van psychiatrische patiënten) (artikelen 1 tot 4). Voorts worden een aantal organisatorische normen gewijzigd (artikelen 5 en 6), waarbij niet langer wordt vereist dat de woonstructuur voor beschut wonen uitgaat van een samenwerkingsverband van psychiatrische instellingen en diensten. In plaats daarvan wordt een samenwerking met een arts-specialist in de neuropsychiatrie of in de psychiatrie opgelegd (artikel 10). Ook worden de bepalingen betreffende de verwerking van persoonsgegevens aangepast en aangevuld (artikelen 7 tot 9).

Daarnaast worden het koninklijk besluit van 10 juli 1990 ‘houdende vaststelling van de normen voor de erkenning van samenwerkingsverbanden van psychiatrische instellingen en diensten’ en het koninklijk besluit van 18 juli 2001 ‘houdende vaststelling van de regelen volgens dewelke het budget van financiële middelen, het quotum van verblijfdagen en de prijs per verblijfdag voor initiatieven van beschut wonen worden bepaald’ opgeheven (artikelen 11 en 12).

Het te nemen besluit treedt in werking op (lees: “heeft uitwerking met ingang van”) 1 januari 2025 (artikel 13).

RECHTSGROND

3.1.1. Artikel 15 van het decreet van 22 april 2024 ‘über die mentale Gesundheit’ voorziet voor het aanbod aan diensten voor transmurale en/of residentiële ondersteuning, waartoe woonstructuren voor beschut wonen behoren,¹ in een planningsvergunning, gevolgd door een exploitatievergunning bij het verrichten van het aanbod. De planningsvergunning verleent de dienstverrichter het recht om de nodige plannings- en uitvoeringswerkzaamheden uit te voeren en zo de geplande projecten te realiseren. De exploitatievergunning verleent de dienstverrichter het

¹ Zie artikel 13 van het decreet van 22 april 2024

recht om zijn aanbod aan diensten te verrichten. Ze moet worden voorafgegaan door een planningsvergunning.

In artikel 16, § 1, van het decreet van 22 april 2024 wordt de Regering van de Duitstalige Gemeenschap (hierna: de regering) gemachtigd om, wat de planningsvergunning betreft, de bouwnormen en specifieke veiligheidsnormen vast te leggen die in acht moeten worden genomen en de documenten te bepalen die moeten worden verstrekt om aan te tonen dat het te creëren aanbod voldoet aan een behoefte. In paragraaf 2 van die bepaling wordt de regering gemachtigd om de verdere voorwaarden te bepalen voor het verkrijgen van de exploitatievergunning. Die voorwaarden hebben in het bijzonder betrekking op:

- “1° de juridische vorm van de dienstverrichter;
- 2° de boekhouding;
- 3° het concept m.b.t. de organisatie van het ondersteuningsaanbod;
- 4° het inspraakrecht van de betrokkenen en van de referentiepersonen, in het bijzonder inzake participatie bij het bepalen van de levensomstandigheden in het transmurale en/of residentiële aanbod;
- 5° de rechten en plichten van de vertegenwoordiger, met behoud van de toepassing van andersluidende bepalingen;
- 6° het bestaan van een overeenkomst tussen de dienstverrichter en de betrokkene met een psychische aandoening in de vorm van een dienstverleningsovereenkomst;
- 7° de openingstijden, de wachtdiensten, de toegankelijkheid en de manier waarop de dienstverleningsovereenkomst kan worden opgezegd;
- 8° het kwaliteitsmanagement, met inbegrip van het klachtenbeheer;
- 9° de geplande personeelssamenstelling.”

3.1.2. Luidens het ontworpen artikel 1 van het koninklijk besluit van 10 juli 1990 (artikel 2 van het ontwerp) bepaalt dit besluit de normen waaraan moet worden voldaan om te worden *erkend* als woonstructuur voor beschut wonen in de zin van artikel 13 van het decreet van 22 april 2024. Het decreet van 22 april 2024 voorziet evenwel enkel in een erkenningsverplichting voor diensten voor ambulante ondersteuning,² niet voor woonstructuren voor beschut wonen, waarvoor zoals vermeld een plannings- en exploitatievergunning wordt vereist.

Uit de parlementaire voorbereiding van wat het decreet van 22 april 2024 is geworden, blijkt evenwel dat volgens de decreetgever de in artikel 16, § 2, van dat decreet vermelde vergunningsvoorwaarden “denen [entsprechen], die schon in dem Dekret vom 4. Juni 2007 über die psychiatrischen Pflegewohnheime und im Königlichen Erlass vom 10. Juli 1990 zur Festlegung der Zulassungsnormen in Bezug auf Initiativen des begleiteten Wohnens für Patienten der Psychiatrie festgelegt sind”.³ Uit diezelfde parlementaire voorbereiding blijkt dat de voorwaarden voor het verkrijgen van een planningsvergunning “schon im Dekret vom 4. Juni 2007 über die Wohn-, Begleit- und Pflegestrukturen für Senioren, die Seniorenresidenzen und über die psychiatrischen Pflegewohnheime sowie im Königlichen Erlass vom 18. Juli 2001 zur Festlegung

² Zie artikel 27 van het decreet van 22 april 2024.

³ *Parl.St.* Parl.D.Gem. 2023-24, nr. 347/1, 17.

der Regeln, gemäß derer der Finanzmittelhaushalt, die Quote der Pflegetage und der Preis pro Pflege-tag für Initiativen des begleiteten Wohnens bestimmt [wurden]”.⁴

3.1.3. In zoverre uit wat voorafgaat voortvloeit dat volgens de decreetgever de thans in het koninklijk besluit van 10 juli 1990 vervatte voorwaarden overeenstemmen met de vergunningsvoorwaarden vermeld in artikel 16, § 2, van het decreet van 22 april 2024, kan worden aangenomen dat de bepalingen van het ontwerp die strekken tot wijziging van die voorwaarden, namelijk de artikelen 1 tot 6 en 10, rechtsgrond vinden in het voormelde artikel 16, § 2.⁵

De stellers van het ontwerp kunnen zich echter niet beperken tot de ontworpen wijzigingen van het koninklijk besluit van 10 juli 1990. Minstens zou in artikel 1 van dat koninklijk besluit (en in het opschrift ervan) moeten worden bepaald dat het de voorwaarden bevat waaraan moet worden voldaan om een exploitatievergunning te verkrijgen voor een woonstructuur voor beschut wonen.

Beter nog ware het om het koninklijk besluit van 10 juli 1990 te vervangen door een eigen regeling van de Duitstalige Gemeenschap die de voorwaarden bevat voor het verkrijgen van de exploitatievergunning voor een woonstructuur voor beschut wonen. Die regeling zou dan kunnen worden opgebouwd aan de hand van de in artikel 16, § 2, tweede lid, 1° tot 9°, van het decreet van 22 april 2024 vermelde elementen.⁶

3.2. De artikelen 7 en 8 van het ontwerp vinden in beginsel rechtsgrond in artikel 51, derde lid, van het decreet van 22 april 2024. In die bepaling wordt de regering gemachtigd om de gegevenscategorieën vermeld in het eerste en tweede lid van dat artikel te preciseren.

Zoals uit de inleidende zin ervan blijkt, is het ontworpen artikel 19*bis*, eerste lid, van het koninklijk besluit van 10 juli 1990 (artikel 8 van het ontwerp) een precisering van de artikel 51, eerste lid, 1°, van het decreet van 22 april 2024 vermelde persoonsgegevens.

Hetzelfde geldt voor de in het ontworpen artikel 19*bis*, tweede en derde lid, vermelde gegevens, die kunnen worden beschouwd als een precisering van de in artikel 51, eerste lid, 1°, d), van het decreet van 22 april 2024 vermelde gegevens over de verzekeringsstatus van de betrokkene. Wat de in het ontworpen artikel 19*bis*, derde lid, vermelde “gegevens (...) van de bewoners die in het jaar voorafgaand aan hun opname in de woonstructuur hun woonplaats buiten het Duitse taalgebied hadden dan wel gebruikmaken van de activeringsdienst en hun woonplaats buiten het Duitse taalgebied hebben” betreft, is dan wel vereist dat nader wordt bepaald om welke gegevens het precies gaat en dat die gegevens verband houden met de verzekeringsstatus van de betrokkene.

⁴ *Ibid.*, 16.

⁵ In zoverre in de ontworpen regeling niet in verplichtingen wordt voorzien voor het behoud van de vergunning, vinden die bepalingen geen rechtsgrond in artikel 19, tweede lid, van het decreet van 22 april 2024.

⁶ In het verlengde hiervan zou ook het koninklijk besluit van 18 juli 2001 ‘houdende vaststelling van de regelen volgens dewelke het budget van financiële middelen, het quotum van verblijfdagen en de prijs per verblijfdag voor initiatieven van beschut wonen worden bepaald’, dat blijkens de aangehaalde parlementaire voorbereiding de voorwaarden bevat voor het verkrijgen van een planningsvergunning, beter worden vervangen door een aan de Duitstalige Gemeenschap eigen regeling.

3.3. Vermits het ontworpen artikel 19ter van het koninklijk besluit van 10 juli 1990 (artikel 9 van het ontwerp) betrekking heeft op geanonimiseerde gegevens is het in artikel 22 van de Grondwet vervatte wettigheidsbeginsel er niet op van toepassing. Voor die bepaling kan een beroep worden gedaan op de algemene uitvoeringsbevoegdheid van de regering,⁷ in samenhang gelezen met artikel 56, § 2, van het decreet van 22 april 2024, dat in een overdracht van statistische gegevens aan de regering voorziet.

3.4. Voor de artikelen 11 en 12 van het ontwerp kan een beroep worden gedaan op de algemene uitvoeringsbevoegdheid van de regering, in samenhang gelezen met artikel 13, respectievelijk, artikel 44 van het decreet van 22 april 2024. De opheffing van het koninklijk besluit van 10 juli 1990 ‘houdende vaststelling van de normen voor de erkenning van samenwerkingsverbanden van psychiatrische instellingen en diensten’ is immers een gevolg van het gegeven dat het decreet van 22 april 2024 niet voorziet in een samenwerkingsverband voor de oprichting en het beheer van initiatieven van beschut wonen. De opheffing van het koninklijk besluit van 18 juli 2001 is het gevolg van het gegeven dat de in dat besluit vervatte regeling thans is opgenomen in artikel 44 van het decreet van 22 april 2024.

ONDERZOEK VAN DE TEKST

Aanhef

4. De aanhef moet worden aangepast aan hetgeen hiervoor over de rechtsgrond voor het ontwerp is opgemerkt. Zo moet er bijkomend worden verwezen naar artikel 20 van de bijzondere wet van 8 augustus 1980, artikel 7 van de wet van 31 december 1983 en de artikelen 13, 44 en 56, § 2, van het decreet van 22 april 2024. De verwijzing naar artikel 19, tweede lid, van dat decreet moet worden weggelaten.

Artikel 13

5. Luidens artikel 13 van het ontwerp treedt het te nemen besluit in werking op (lees: “heeft uitwerking met ingang van”) 1 januari 2025.

Het verlenen van terugwerkende kracht aan besluiten kan slechts onder bepaalde voorwaarden toelaatbaar worden geacht, namelijk wanneer ofwel voor de retroactiviteit een wettelijke grondslag bestaat, ofwel de retroactiviteit betrekking heeft op een regeling waarbij, met inachtneming van het gelijkheidsbeginsel, voordelen worden toegekend ofwel de retroactiviteit noodzakelijk is voor de continuïteit of de goede werking van het bestuur en daardoor, in beginsel, geen verkregen situaties worden aangetast.

⁷ Artikel 20 van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 ‘tot hervorming der instellingen’, in samenhang gelezen met artikel 7 van de wet van 31 december 1983 ‘tot hervorming der instellingen voor de Duitstalige Gemeenschap’.

Gevraagd om de terugwerkende kracht te verantwoorden in het licht van het voorgaande, antwoordde de gemachtigde:

“Eine Rückwirkung des Inkrafttretens ist in diesem Fall nicht erforderlich. Die Regierung erwägt daher, auf diese Rückwirkung zu verzichten und den Artikel im Rahmen des Entwurfs entsprechend abzuändern.”

Aangezien de terugwerkende kracht niet nodig is, kan artikel 13 van het ontwerp inderdaad worden weggelaten.

DE GRIFFIER

DE VOORZITTER

Annemie GOOSSENS

Jeroen VAN NIEUWENHOVE